

Motion till riksdagen 2019/20:3008

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2020 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:4 Tandvårdsförmåner	7 069 781	+2 250 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	9 257 886	+1 990 000
1:8 Bidrag till psykiatri	2 160 393	+1 500 000
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	2 900 000	-2 900 000
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	749 351	+400 000
6:1 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	+85 000
Summa	84 167 142	+3 325 000

Anslag 1:4 Tandvårdsförmåner

Det nya förslaget för högkostnadsskydd innebär att alla kostnader över 2 000 kronor subventioneras fullt ut. Detta gäller de kostnader den enskilde har under en tolv månadersperiod. Förslaget innebär ett avskaffande av det nuvarande systemet där staten subventionerar 50 procent på kostnader mellan 3 000 och 15 000 kronor och 85 procent från 15 000 kronor och uppåt. Tandvårdsbidraget påverkas inte av förslaget, det vill säga bidraget för kostnader under det nya högkostnadstaket på 2 000 kronor.

Systemet med en referensprislista behöver reformeras. Vänsterpartiet föreslår att de vanligaste behandlingarna får en bindande nationell taxa som innebär ett tak på vad respektive behandling får kosta, oavsett vårdgivare. Reformen skulle även i många fall ge billigare tandvård. Detta eftersom den nationella taxan i praktiken skulle innebära ett tak för de priser som vårdgivaren sätter. Kostnaden enligt en statisk beräkning för båda förslagen är 4,5 miljarder kronor år 2021 och 2022. Första året beräknas kostnaderna för förslagen vara 2 250 miljoner kronor. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 2 250 miljoner kronor jämfört med regeringen 2020.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Det behövs stärkt stöd för sjukvård i de mest glest befolkade regionerna. Idag finns ett glesbygdstillägg i det kommunala kostnadsutjämningsystemet. Den tekniken kan användas i inkomstutjämningsystemets strukturbidrag. Med detta system som grund multiplicerat med 34 procent ger det till exempel Norrbotten drygt 300 miljoner kronor, Gotland drygt 50 miljoner kronor och Jämtland knappt 70 miljoner kronor. Stödet utgår till de som år 2019 erhöll mer än 55 kronor per invånare i glesbygdstillägg i det kommunala utjämningsystemet för hälso- och sjukvård.

Ett nytt förstärkt glesbygdssubstöd föreslås vara ett anslag som utbetalas direkt och finansieras helt av staten. Ingen region får ett minskat anslag med detta extra glesbygdssjukstöd. För stödet anslås 1 miljard kronor per år.

Välfärden lider idag av personalbrist som beräknas öka än mer över tid. För att garantera en fungerande välfärd i hela landet föreslår Vänsterpartiet en utbildningsatsning för säkrad personalförsörjning som kombinerar betalt arbete i välfärden med utbildning (se nedan). Utöver det bygger Vänsterpartiet ut tillgången till akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor. För det ändamålet tillförs anslaget 600 miljoner kronor årligen. Vänsterpartiets förslag ersätter regeringens budgetförslag om att anslå 500 miljoner kronor för utbildning av specialistsjuksköterskor.

Vänsterpartiet vill satsa 100 miljoner kronor per år för att ha uppsökande arbete i socialt utsatta områden. Detta för att kunna uppsöka och erbjuda människor hälsoundersökningar som annars inte nås, inte minst kvinnor med kort utbildning. För att kunna kartlägga effekten av undersökningarna och hitta en systematik i det uppsökande arbetet vill vi starta försöksprojekt på 10 orter under ett år för att sedan växla upp arbetet. Det är även viktigt att det i dessa områden ska finnas familjecentraler.

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag att ge privata företag som hyr in personal momscompensation och minskar därmed anslaget med 210 miljoner kronor.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslaget 1 990 miljoner kronor mer jämfört med regeringen 2020.

Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri

Den psykiatriska vården behöver stärkas på bred front. Det gäller inom primärvården, den öppna och slutna psykiatrivården, barn och ungdom, samsjuklighet samt självmordsprevention. Alla vårdcentraler bör vara skyldiga att erbjuda både kuratorskontakt och terapiesamtal med legitimerad psykolog eller psykoterapeut. Vänsterpartiet föreslår en öronmärkt satsning på anställningar av vårdpersonal med psykologisk kompetens på vårdcentraler.

Vänsterpartiet anslår därmed 1,5 miljarder kronor mer jämfört med regeringen 2020.

Anslag 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Vänsterpartiet avslår regeringens förslag till anslag som innehåller prestationsbundna insatser för att korta vårdköer. Detta är en uppföljning av den så kallade kö-miljarden. Regeringen föreslår för år 2020 2,9 miljarder kronor och för år 2021 och 2022 vardera 3 miljarder kronor. Detta enligt M/KD-reservationen i finansutskottet december 2018. Vänsterpartiet har istället förslag om ökad personaltäthet och att förstärka kompetensutveckling samt att ge ökat utrymme för bättre arbetsvillkor för vårdpersonal. Detta är det centrala i att minska vårdköerna enligt Vänsterpartiet. Vänsterpartiet har även förslag om att stärka vården i regioner som är mest glest befolkade, vilket ger bättre förutsättningar för att korta vårdköer där. Vänsterpartiet minskar därmed anslaget med 2,9 miljarder kronor jämfört med regeringen 2020.

Anslag 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete mm

Vänsterpartiet föreslår att avgiftsfri simskola för sexåringar anslås 200 miljoner kronor. Detta enligt tidigare modell. Vänsterpartiet föreslår också att för avgiftsfria sommar- och andra lovaktiviteter anslås 200 miljoner kronor. Detta som fortsättning på tidigare specialdestinerade anslag till kommunsektorn. Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslaget 400 miljoner kronor mer än regeringen 2020.

Anslag 6:1 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Strategin från 2016 har inte gett tillräcklig effekt ännu. Att arbeta förebyggande kräver långsiktiga strategier. Det arbete som har påbörjats och de evidensbaserade metoder som har tagits fram inom ANDT området behöver utvecklas. Vänsterpartiet föreslår ett förstärkt arbete och anslår 85 miljoner kronor extra för de tre kommande åren.

Förslag på området som redovisas på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Avgiftsfria läkemedel för personer över 80 år

Det högkostnadsskydd som finns idag innebär att läkemedelskostnaderna kan uppgå till 2 300 kronor under en 12-månadersperiod. Vi föreslår att avgiftsfria läkemedel införs för alla personer över 80 år. Vänsterpartiet anslår för år 2020, 960 miljoner kronor, för år 2021, 1 000 miljoner kronor och för år 2022, 1 050 miljoner kronor.

Utbildning av barnombud

Föreningen Maskrosbarn erbjuder barnombud till offentliga myndigheter, vissa kommuner och regioner gör också egna program och insatser.

Vänsterpartiet föreslår en överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och staten om innehåll i en ny utbildningsmodell av barnombud med hög kvalitet. Vänsterpartiet föreslår 100, 150 respektive 200 miljoner kronor för de tre kommande åren.

Utbilda kommunal personal för att upptäcka våldsutsatta kvinnor

Förbättra utbildningen av personal, främst i socialtjänsten, för att upptäcka och motverka våld mot kvinnor. NCK i Uppsala har en webbaserad utbildning som en del kommuner använder. Men det behövs en tillräckligt god utbildning samt tid och kontinuerlig sådan i kommuner och i andra myndigheter som är berörda. En förstärkt utbildning och genomförandestrategi behövs. Detta genom en överenskommelse med SKL och statlig medfinansiering. Vänsterpartiet anslår 100 miljoner kronor per år för detta ändamål.

Förstärk försörjningsstöd

Vänsterpartiet vill införa en extra utbetalning om 2 000 kr till dem som långvarigt mottagit försörjningsstöd, dvs. i 10 månader eller mer. Den extra utbetalningen ska göras inför jul. Anslaget tillförs därmed 190 miljoner kronor mer årligen.

Utbildningssatsning för säkrad personalförsörjning

Välfärden lider idag av personalbrist som beräknas öka än mer över tid. För att garantera en fungerande välfärd i hela landet föreslår Vänsterpartiet en utbildningssatsning för säkrad personalförsörjning som kombinerar betalt arbete i välfärden med utbildning. Utöver det bygger Vänsterpartiet ut tillgången till akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor. Satsningen finansieras helt med statliga medel och omfattar en tioårsperiod och uppgår till en total kostnad om 50 miljarder kronor. För 2020 avsätts 1,6 miljarder kronor för att sedan utökas till 3,6 miljarder kronor 2021 och 5,6 miljarder kronor 2022 och framåt. Satsningen räcker till att utbilda minst 10 000 lärare, förskollärare, sjuksköterskor, socionomer eller annat akademiskt bristyrke inom välfärden samt minst 15 000 undersköterskor, omkring 1 000 barnmorskor och ca 3 000 specialistsjuksköterskor.

Satsning äldreomsorgen

När man blir äldre ska man mötas med trygghet, omsorg och värdighet. Vänsterpartiet vill därför satsa 3,5 miljarder kronor extra på äldreomsorgen årligen. För bättre äldreboenden avsätts 500 miljoner kronor per år, för ökad personaltäthet och kompetensutveckling avsätts 2 miljarder kronor per år, för avgiftsfria trygghetslam avsätts 700 miljoner kronor per år och avslutningsvis avsätts 300 miljoner kronor per år för bättre mat inom äldreomsorgen.

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Maj Karlsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Karin Rågsjö (V)